Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi pankkitarkastuslain 19 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi pankkitarkastusviraston toiminnasta aiheutuvien kustannusten kattamiseksi suoritettavaa valvontamaksua koskevaa säännöstä.

Valvontamaksu määräytyisi suoraan yksittäisen valvottavan yhteisön taseen loppusumman ja yhteisön aiheuttaman valvontatyön suuruuden perusteella eikä kustannuksia enää jaettaisi eri yhteisöryhmien kesken niiden aiheuttaman valvontatyön laajuuden perusteella.

Yksittäisten säästöpankkien yhteenlaskettu valvontamaksu voitaisiin määrätä Suomen Säästöpankkiliitto ry:n ja yksittäisten osuuspankkien yhteenlaskettu valvontamaksu Osuuspankkien Keskusliitto ry:n maksettavaksi liittoihin kuuluvien pankkien puolesta.

Uutta lakia sovellettaisiin ensimmäisen kerran valvontamaksua vuonna 1988 määrättäessä.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja muutoksen syyt

Voimassa olevan pankkitarkastuslain 19 §:n (481/87) mukaan pankkitarkastusviraston toiminnasta johtuvien kustannusten peittämiseksi on sen valvonnassa olevien yhteisöjen vuosittain suoritettava valtiovarainministeriön määräämä maksu. Kustannuksia eri yhteisöryhmien kesken jaettaessa on otettava huomioon kunkin yhteisöryhmän aiheuttaman valvontatyön laajuus. Yksityisen yhteisön osalta on sen suoritettavan valvontamaksun määräämisperusteena yhteisön taseen loppusumma kalenterivuoden lopussa. Rahastoyhtiön ja ulkomaisen luottolaitoksen edustuston valvonnasta perittävän maksun määräämisperusteena on yhteisön ja edustuston aiheuttaman valvontatyön laajuus.

Pankkitarkastusviraston valvonnassa olevia yhteisöjä ovat tällä hetkellä pankkitarkastuslain 1 §:n mukaan liikepankit, säästöpankit, osuuspankit, kiinnitysluottopankit, hypoteekkiyhdistykset, luotto-osakeyhtiöt, rahastoyhtiöt, pankkien vakuusrahastot ja ulkomaisten luottolaitosten edustustot.

Pankkitarkastusviraston toiminnasta johtuvien kustannusten perimisestä annetun asetuksen 1 §:n (1050/78) perusteella yhteisöryhmällä tarkoitetaan liikepankkien, säästöpankkien ja osuuspankkien muodostamia rahalaitosryhmiä. Kiinnitysluottopankit, hypoteekkiyhdistykset, luotto-osakeyhtiöt ja ulkomaisten luottolaitosten edustustot kuuluvat liikepankkien rahalaitosryhmään.

Pankkitarkastusviraston toiminnasta johtuvat kustannukset on jaettu ensin rahalaitosryhmittäin ryhmän aiheuttaman valvontatyön laajuuden perusteella. Rahalaitosryhmän aiheuttaman työn laajuus on arvioitu siten, että pankkitarkastusviraston toiminnasta johtuvista kustannuksista on liikepankkien rahalaitosryhmän osalle tullut 38 prosenttia, säästöpankkien rahalaitosryhmän osalle 31 prosenttia ja osuuspankkien rahalaitosryhmän osalle 31 prosenttia. Rahalaitosryhmän valvontamaksu on sen jälkeen jaettu ryhmän sisällä rahalaitosryhmään kuuluville yksittäisille yhteisöille niiden edellisen kalenterivuoden taseiden loppusummien suhteessa.

Tämä keskimääräinen jako ei erityisen hyvin ota huomioon eri valvottavien yhteisöjen pankkitarkastusvirastolle aiheuttamia kustannuksia. Valvottavat yhteisöt aiheuttavat pankkitarkastusvirastolle rahalaitosryhmästä riippumatta erilaisia kustannuksia esimerkiksi ulkomaisen toimipisteverkon tai toiminnan riskipitoisuuden takia. Valvottavan yhteisön tase ei sekään yksin kuvaa oikein toiminnan laajuutta, koska toimintaa on voitu hajauttaa tytäryhtiöille ja koska taseen ulkopuoliset erät ovat yleistyneet merkittävästi. Taseen ulkopuolelle jäävät esimerkiksi markkinarahan välitys sekä erilaiset vastuusitoumukset.

Nykyinen rahalaitosryhmittely ei myöskään ota huomioon pankkitarkastusviraston valvontaan säädettyjä sijoitusrahastolain (480/87) mukaisia rahastoyhtiöitä eikä vakuusrahastoja. Pankkitarkastusviraston valvontaan on lisäksi säädetty Postipankki Oy sekä suunniteltu tulevaksi muun muassa rahoitusyhtiöt, panttilainauslaitokset ja pankkiiriliikkeet, joten valvottavien jakaminen rahalaitosryhmiin ja niiden aiheuttaman keskimääräisen valvontatyön laajuuden arviointi on entistä vaikeampaa.

2. Ehdotetut muutokset

Pankkitarkastuslain 19 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että nykyisestä pankkitarkastusviraston valvonnassa olevien yhteisöjen ryhmittelystä rahalaitosryhmiin valvontamaksua määrättäessä luovuttaisiin.

Pankkitarkastusviraston toiminnasta johtuvien kustannusten kattamiseksi vuosittain suoritettava valvontamaksu määräytyisi suoraan kaikille pankkitarkastuslain 1 §:ssä luetelluille valvottaville yhteisökohtaisesti edellisen kalenterivuoden taseen loppusumman ja yhteisön aiheuttaman valvontatyön suuruuden perusteella. Ulkomaisen luottolaitoksen edustuston valvontamaksun perusteena olisi kuitenkin yksinomaan sen aiheuttaman valvontatyön suuruus, koska edustustoille ei laadita tasetta eivätkä edustustot siten ole vertailukelpoisia muiden valvottavien kanssa eivätkä ne toisaalta saa harjoittaa pankkitoimintaa.

Taseen loppusumman perusteella määräytynyttä valvontamaksua painotettaisiin valvontatyön suuruudella. Lopullinen valvontamaksu voisi olla suurempi, yhtäsuuri tai pienempi kuin taseen loppusumman perusteella määräytynyt maksu.

Suomen Säästöpankkiliitto ry ja Osuuspankkien Keskusliitto ry huolehtivat muun muassa pankkiryhmäänsä kuuluvien pankkien ohjauksesta, järjestöpalveluista sekä jäsenpankkiensa tarkastuksesta. Tämän vuoksi säästöpankkien yhteenlaskettu valvontamaksu voitaisiin myös määrätä Suomen Säästöpankkiliitto ry:n ja osuuspankkien yhteenlaskettu valvontamaksu Osuuspankkien Keskusliitto ry:n maksettavaksi liittoihin kuuluvien säästöpankkien ja osuuspankkien puolesta, jos nämä liitot ja pankit siihen suostuvat. Menettely vähentäisi maksujen perimiseen liittyvää työtä ja nopeuttaisi maksujen kertymistä.

Tarkemmat säännökset valvontamaksun määräämisestä ja sen maksuunpanosta annettaisiin asetuksella.

3. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole valtiontaloudellisia vaikutuksia. Pankkitarkastusviraston toiminnasta johtuvien kustannusten kattamiseksi suoritettavat valvontamaksut kattaisivat edelleen pankkitarkastusviraston ne menot, jotka ilmenevät valtion kunkin vuoden tilinpäätöksestä lisättynä eläkekustannuksilla. Maksujen kertymisen voidaan arvioida jonkin verran nopeutuvan.

Valvontamaksun suuruus on tällä hetkellä liikepankkien rahalaitosryhmään kuuluvilla yhteisöillä keskimäärin yksi sadasosa promille niiden taseen loppusummasta sekä säästöpankeilla ja osuuspankeilla keskimäärin neljä sadasosa promilleä niiden taseen loppusummasta. Suurin yksittäinen valvontamaksu on noin 900 000 markkaa ja pienin noin 200 markkaa.

Valvontamaksujen jakautuminen pankkitarkastusviraston valvottavien kesken muuttuisi jonkin verran siten, että eniten valvontatyötä aiheuttavat yhteisöt suorittaisivat suuremman osuuden valvontamaksujen kokonaismäärästä kuin aikaisemmin. Yhteisökohtainen valvontamaksu ei kuitenkaan oleellisesti muuttuisi.

4. Voimaantulo

Laki ehdotetaan saatettavaksi voimaan heti, kun se on hyväksytty ja vahvistettu. Sitä sovellettaisiin ensi kerran valvontamaksua vuonna 1988 määrättäessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

pankkitarkastuslain 19 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 29 päivänä elokuuta 1969 annetun pankkitarkastuslain (548/69) 19 §, sellaisena kuin se on 8 päivänä toukokuuta 1987 annetussa laissa (481/87), näin kuuluvaksi:

19 §

Pankkitarkastusviraston toiminnasta johtuvien kustannusten kattamiseksi on sen valvonnassa olevan yhteisön ja ulkomaisen luottolaitoksen edustuston suoritettava vuosittain valtiovarainministeriön määrämä valvontamaksu.

Valvontamaksun suuruuden on perustuttava valvottavan yhteisön taseen loppusummaan edellisen kalenterivuoden lopussa sekä yhteisön aiheuttaman valvontatyön suuruuteen. Ulkomaisen luottolaitoksen edustuston valvonnasta perittävän valvontamaksun määräämisperusteena on kuitenkin edustuston aiheuttaman valvontatyön suuruus.

Säästöpankkien osalta niiden yhteenlaskettu valvontamaksu voidaan määrätä Suomen Säästöpankkiliitto ry:n ja osuuspankkien osalta niiden yhteenlaskettu valvontamaksu Osuuspankkien Keskusliitto ry:n välityksin maksettavaksi liittoihin kuuluvien pankkien puolesta, jos nämä liitot ja pankit siihen suostuvat.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 .

Sitä sovelletaan ensi kerran valvontamaksua vuonna 1988 määrättäessä.

Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1987

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Ulla Puolanne*

Liite

Laki

pankkitarkastuslain 19 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 29 päivänä elokuuta 1969 annetun pankkitarkastuslain (548/69) 19 §, sellaisena kuin se on 8 päivänä toukokuuta 1987 annetussa laissa (481/87), näin kuuluvaksi:

Voimassa oleva laki

19 §

Pankkitarkastusviraston toiminnasta johtuvien kustannusten peittämiseksi on sen valvonnassa olevien yhteisöjen vuosittain suoritettava valtiovarainministeriön määräämä maksu. Kustannuksia eri yhteisöryhmien kesken jaettaessa on otettava huomioon kunkin yhteisöryhmän aiheuttaman valvontatyön laajuus. Yksityisen yhteisön osalta on sen suoritettavan valvontamaksun määräämisperusteena yhteisön taseen loppusumma kalenterivuoden lopussa. Rahastoyhtiön ja ulkomaisen luottolaitoksen edustuston valvonnasta perittävän maksun määräämisperusteena on yhteisön ja edustuston aiheuttaman valvontatyön laajuus.

Ehdotus

19 §

Pankkitarkastusviraston toiminnasta johtuvien kustannusten *kattamiseksi* on sen valvonnassa olevan yhteisön *ja ulkomaisen luottolaitoksen edustuston* suoritettava vuosittain valtiovarainministeriön määrämä *valvontamaksu.*

Valvontamaksun suuruuden on perustuttava valvottavan yhteisön taseen loppusummaan edellisen kalenterivuoden lopussa sekä yhteisön aiheuttaman valvontatyön suuruuteen. Ulkomaisen luottolaitoksen edustuston valvonnasta perittävän valvontamaksun määräämisperusteena on kuitenkin edustuston aiheuttaman valvontatyön suuruus.

Säästöpankkien osalta niiden yhteenlaskettu valvontamaksu voidaan määrätä Suomen Säästöpankkiliitto ry:n ja osuuspankkien osalta niiden yhteenlaskettu valvontamaksu Osuuspankkien Keskusliitto ry:n välityksin maksettavaksi liittoihin kuuluvien pankkien puolesta, jos nämä liitot ja pankit siihen suostuvat.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 .

Sitä sovelletaan ensi kerran valvontamaksua vuonna 1988 määrättäessä.